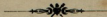

مکملہ ادبی و سیاسی رسالہ اسبوعیہ

ادبی و سیاسی رسالہ اسبوعیہ در

۳۱ نجی سنہ

۱۲ شوال ۱۳۲۹

پنجشنبہ

جزو عدد : ۱۱۵

زمانمزدە « ادبىيات جهان » قدر سەۋاستىمال و تلقى ابدلىش بر تعبير دەھا يوقدر . ھنوز مرتبە كمالە تقرب ايتاماش اولان نوروج و روس ادبىياتىك يالکىز بر شەبەسندە گوريلان يكانە اثر ترقى و ايجاددن طولاي بو ايكي قومك ادبىياتى مودە صرەسنە كچەرك برليندە ، يارسدە قارلر ، پرستشكارلر بوليور و نھايت بونلرە ادبىيات جهانك زوال ناپذير آثار استادانەسى نظريە باقيليور .
بر برىنى متعاقب (ايسين) (تولستوى) (پىرلوتى) (مەرتلىق) جهان شاعرلىرى عد ايديليور .

آشكاردر كە شىندوفر ، تلغراف دورندە بولدىغىز جەتەلە ير اثر ك آز بر زمان طرفندە تكميل اوروپا پايتختلرندە ، كىتابچى دكانلرندە معلوم و موجود اولسى او اثر ك قيمت و اهميتنە دكل وسائط نقلەنك سرعت و مكملەتنە دلالت ايدر . ادبىيات عالم بر طاقم خواھشكران ادب ك پرستشكارلر ك تخیل ايتدكلرندن بك زيادە ضيق اولەرق تحميد ايدىلشدر . اقصى شرق و هندستانك مدنيت عالە و ادبىيات منتشرەسندىن صرف نظر ايلە يالکىز اوروپا و آمريقایە عاد اولەرق ادبىيات جهاندىن بحث ايتك ايسترسەك انجیل ايلە اومبروسك يانى باشنە آنجىق بر دوزىنە كىتاب وضع ايدەبيلر كە بو دائرە محدوده داخلندە حقیقة زوال ناپذير بر صورتدە مظهر عموميت اولمشلردر .

حوزە ادبىيات جهانە نە آغیر يوكلى اولەرق داخل اولەبيلر ، نەدە خفیف بر پرندە ايلە ، حتى برقاج اثر ك او حوزمە داخل اولەبىلى اعصار ك محك عيار و معاینەسنە تابع اولدقن صكرە واقع اولمشدر . يالکىز فعالیت ذکا حد ذاتندە او حوزمە داخل اولەجق صلاحیتی پيدا ايدەميور : اول امردە سنەلر جە كندىنى

کوستردکن صکره عرض اندام ایلدیکی قیافت ملیسی تأثیر لطافت و ملاحظتی
 اظهاره مانع اولماز و ناطق اولدینی افکار ، زمان و مکان تابع بولنمازسه ، فکر
 عمیق و رقیقی و تعبیراتنک حسن آهنگی سایه‌سند مال عمومی صرسته بچر .
 شیلر و کوتهدن صکره یالکیز بر آلمان شاعری بر درجه‌یه قدر بو مزیتی حاز
 بولنمشدرکه اوده هانری هاینه‌در .

بکن ۱۸۹۷ سنه‌سنک کانون اول آینده‌هاینه‌نک ، تاریخ ولادتدن بری یوز
 و وفاتدن بری ده قرق برسنه‌گذران اولمشدر . آلمان ادبیاتنه اجرا ایتدیگی تأثیراتنک
 بر اقدینی بارلاق ایزلر پیش نظرده پک بدیهی بر طرزده نمایان اولیور . ادبیاتنک
 (لیریک) قسمده حقیقه مهارت استادانه ابراز ایلشددر .

نه‌اسکی ، نده یگی شاعر لریمزدن بر فرد گوستریله بیلورکه تأثیرات ساحرانه‌سنک
 محکومی اولسون . فرانسزلر ، ایتالیانلر آنی تقدیر ایدیورلر ، ترجمه ایدیورلر ،
 اسلوبی تقلید ایدیورلر . وطنپرورلک اخلاق نقطه نظرندن هاینه ایچون ویریلان
 حکملر بر برندن نه قدر تباعد ایلورسه تقدیر صنعت حقنده کی حکملرده اوقدر
 بر برینه تقرب ایدیور . هم یهودی ، و هم ده پروسیه دشمنی اولمسنندن طولای
 هاینه‌یه ائک زیاده خصم اولان (تراچکه) بیله آنک بعض شریقلرینک لطافت
 آهنگدارینی ، تأثیرات ساحرانه‌سفی انکار ایدمه‌مامکده‌در . آردن ایکی نسل کج‌دیکی
 واحتمالکه هاینه‌نک اسمنی بیله ایشتمدکلری حالده چو جققلر ، قزلر ، عملهلر ، عمله
 قزلری آنک :

« عجبا یا ستمک اسبابی نهدر ؟ »

مصراعیله باش‌لایان شریقسینی هر زمان ترنم ایتمکده‌درلر . ائک گوزل اشعار
 حافظه ملتده نقش پذیر اولدینی جهته . بدایتدن اعتباراً بر جزو مخصوصی ایش
 کبی روح ملتده یاشامقده‌در ، فقط حقیقی و جسمانی هاینه دگل ، خاککی و انسانی
 اولان علائق و مناسباتدن تجرّد ایش بولنان هاینه آنک ایچون هیکل رکزینه
 حاجت یوقدر . آنک ، لطافتی متمتع‌الزوال . ناقابل نسیان اولان اشعار آبداری
 کنجلیر متعادیا شوق و انباه و تحسسانه دوشمه‌رک قلیلرنده هر آن یگی هیکلر

كثيرمكدر. فقط وطنندن اوزاق اوله رق يكر مى درت سنه بارسده ياشايان و سفالت
وَ اضطرابات ايچنده اولن او بر (هاينه) ايچون دهاپك چوق زمانلر هيكل ركزبنه
رضا گوسترليبه جكدر .

هاينه دفاتله لطيفه ايله جديت آرمهنده، شخص ادبيسنده بر طبيعت مخصوصه
اولمش بولنان تبسم استخفافكارانه ايله آثار سياسي و فلسفیه سی ايله مواخذاتك
آثار ادبيه سنه فائق اولديغنى سويلمشدر ؛ آثار شاعرانه سندن قيمتدار اولديغنى ،
استقبالنك امين بولنديغنى افهام ايتمك ايسته مشدر . كنجلك زماننده كندى
بشريتك استقلال حربنده بر عسكرك ، حال احتضارنده ده بر نوع مبارز گورمك
آرزو ايدييور . فقط آشكاردر كه حال صحتنده هاینه كندى سنى دائما شاعر حس
ايتمش و اشعارى ايسه حقيقى آثار حياتيه سی عد ايلشدر . سياسى اميدلى
بالعكس محو اولمشدر : فقط فكر مليت و قوميت اخوت عموميه انسانيه خيالاته
قارشى غالبانه كندى محافظه ايلشدر . بر بيوك اوچوروم ايله متفرق بولنان آلمانیا
ايله فرانسه يي بر برينه تقريبن ايتمكه . آره لرنده آثار و داد ودوستى پيدا ايلكه
يك زياده چالشمشدر ؛ آلمانیا اتحادى هو هنرولرن تاج خاندانى آلتنده وجود
پذير اولمش ، اك زياده نظر نفرت و عداوتله كوريلان پروسيه ايسه اوچنجى
ناپوليون ده برنجيسى كې ورطه اضمحلاله دوشور مشدر . هاینه نك متين ، دائمى ،
امين عد ايلديكى شى بر خيال سريع الزوال حاله استقال ايلشدر .

بيك سكز يوز اوتوز ، قرق سنه لرينه طوغرى آلمانياه قارشى اظهار
ايتديكى حدت و نفرت ، خصم سياسى و اديسى ايله معارضلرينه قارشى تجاوزات
متفرانه و غليظه سی ، ناپوليون پرستشكارلنك طوغرى بدن طوغرى به آلمانلره
عائيتى زائل اولمشدر كه : بونلر شمدي نه بر حس نفرت و نه ده محبت توليد ايده .
بيلوب كچمش بر زمان فورطنه سنك شمشكلى ، بيلديرملرى حكمنده قابورلر . او
شمشكله ، او بيلديرملره اشعارنده تصادف ايديلرسه بر تأثير لطيف اجرا ايدىيور ،
كندى خاص اولوب يك پست بر دركيه نزل ايليان جناسات غليظه سی ايسه
عكسى تأثير حاصل ايدىيور . اشعارى ياعشق و غرامك تيجه اوله رق يانار طاغلردن

چیقان لاولر قدر آتشناک ویا جناسلری آبولونک یایسندن چیقان چلیک اولر قدر مدهش ومؤثر .

هاینه نك آثارنده کی عوامل سیاسیہ ، آثار منشیانہ و شاعرانہ سی کی زمانغده تاریخ صرہ سنہ کچمش اولدیغندن آنلری گوته نك نابولیونه اولان تاملاتی و ۱۸۱۵ سنه سنندن بری آلمانیده کی حرکات احرارانه و سربستانیه قارشى بی قیدانه عطف نظر ایلسی حقنسه اولدیغی کی عین اعتدال دم ایله نظر مطالعیه آلیرز .

حوزه نامحدود امکان داخلنده قوه متخیله بر بشقه هاینه وجوده کثیره بیلرکه او، وطننده قاله رق، برتباعد اختیاری ایله یارسده قسماً فرانسرلرک و قسماً اقرای ذی حیانتک معاونتیه یاشایان ، اصل یرندن چیقاریلان و آخر بربرده گوک صالامیه رق دائماً نفرت و اشتیاق ، خوف و امید ایچنده تباہ اولان شاعر دن زیاده اخلامور و جام آغاچلری آلتنده ، آلمان رهن نهری جوارنده احتمال که دها صاف و عالی ، دها بیوک ایجاداته مظهر اولوردی . فقط هاینه نك اشعاری نظر مطالعیه آلتدیغی زمان بویله فرضیاتدن بحث ایدیله مز : آکا کندی ذکاسنک ، طبیعتک ، زمانک ، وقایع حیاتیه سنک نمره بکانه سی نظریله باقیلی ، تقدیر ایدمیلدر .

هانری هاینه ایستر انسان ، ایستر شاعر صورتیه تلقی ایدلسون ، بربرینه ضد ایکی طبیعتلی ایدی . آلمان لحن ملیسی ، آلمان رومانیتی بر طرفده ، عهد عتیق (توارت) شعری وقرون وسطی نك غنعاتیه مستتر اسرائیلیاتی دیگر طرفده اوله رق اشعارینه الک بیوک تأثیر اجرا ایلشلردر . اسرائیلیاتی اصلا خسته لک زماننده انتباه حاصل ایتماشدر : (بلزاجر) (دونافلارا) (رابی فون باخراج) لحنلری بو فکرک هنکام صحتده دخی روحنده یاشامقده و متخیله سنی اشغال ایتمکده بولدیغی اثبات ایدرلر . عصای صید وحشی بی حامل اولان اوچ قادین شکلندن یعنی یونان آلهه سی (دیانا) دن ، (آبوندا) پر یسندن ، (هرود یاس) دن زیاده او ، اولمش نسوان یهودی طیفه پرستش ایدیور .

یهودی الاصل اولسی حسیله آلمانک اسکی اصول وقاعده سی حکمجه صنوف

اھالىنىڭ ئىككىنچى مرتبەسىدە بولغۇچى لازىم گىلوردى، ھى خرىستىياننى قبول ايلدىكى
 ھالەدە بىلە نىسلا يھودى اولمىسى بىر پروسىيە ۋا يا باويرا دارالفونىدە استخداىمە مانع
 ايدى. اكر لورد (بارون) ايله (لە ئوياردى) نىڭ جھانەدە نىفر تلىرىنىڭ سوڭ سبب خفىسىنى
 بىرىنىڭ باجاغنىڭ چارچىلىقىدە، دىگرىنىڭ چىھرە زوگوردلىكىدە بولمىق آرزو ايدىلورسە
 او ھالەدە ھائىنەك بىدائىتىن اعتباراً جھاندىن مىنون اولمىسىنىڭ سببى دە يھودىلىكى
 اولدىنى قبول ايدىلە بىلىر .

دەھانچىلىكىدە ھىموجەنىڭ قىزىنە قارشى اولان مېھرىت غىر مىسعودەسى ھىدات
 ۋ استىعداد طىبىعىسىنە ، سىرعت انفعالىنىڭ يەك زىيادە قوت بىخىش اولدى . فى الحقيقە
 بو يأس ونومىدى شاعىر ك شىرقىلىرىدە قويازدىنى فرىادلر ، واويلار ك دلالت ايلدىكى
 وجھلە كندىسىنە مىدىد ونا محدود يأس ۋ اضطرابى داعى اولمىش ايسەدە آثار شاعىرانە .
 سىندە موجود اولان او جاذبە ساھرانى بى بىخىش ايدىدە يىنە اويأس ونومىدىدەر .
 دىھشتلى خىستەلك دست غدارنى كندىنە اطالە ايدىنجىيە قدر ھائىنەك يأس
 و انفعالى كندىسىنى مضطرب ايدە جەك قدر بىر مرتبە بلىندە واصل اولمىش ، غائب
 ايتدىكى ذوق و مېھرىت ۋ سعادىتىن اشتىكا يوللى فرىاد درجەنىڭ خارچە چىقمىش
 ايدى . او حدود ك خارچە ايسە خىستەلىكى زىمانىدە چىقىرىق كندىسىنى ھىر شىئى
 فنا كورر بىر پىسىمىست (بىدىن) ھالە اىصال ايلدى .

ھائى ھائىنە شاعىر مېھرىت اولەرق آلمان مىلتىك قارشوسىنە ۱۸۲۷ سىنەسى
 نىشر ايلدىكى « كىتاب الحان » ى ايله چىقىدى . ۱۸۲۲ سىنەسى نىشر اولنان ايلك
 منظومانى ايله (المنصور) ۋ (راقىلىف) اسمىدەكى فاجىئەلىرى يەك بىوك بىر موفقىتە
 مظهر اولمىشەدى . فقط كىتاب الحاننى مىلتىك ھىم ابدىاً مظهر توجھى ۋ ھىم دە
 كندىنىڭ بىدى اشتىھارى اولدى . رقىلىرىنىڭ كافەسىنىڭ فوقە چىقىدى ، افكار
 ھىمومىيە لىرىك نىقطة نظرىدىن (تىق) ، (اولاند) ، (روفكرت) ، (بلاتىن) ك
 ھائىنەيە مەادل اولەمدىقلىرىنە ھىكم ايتىش ايدى . آرەدن يىتمىش سىنە كچدىكى ھالە
 افكار ھىمومىيەك بو ھىكمەنە مەارض ھىچ بىر كىمىسە چىقمىدى : آلمان لىرىك شاعىرلىرىنىڭ
 بىرىنجىسى كوتە ، ئىككىنجىسى ھائىنەدەر . شىكل و مەتوياتىنە نظراً اىچىندە دوران ايلدىكى

دائره ، گوته نك اوتوز یاشینده ایکن محاط اولدیقنه نسبتاً پك گوجك ایدی .
 پرومته نویسی ، قره خطاب عنوانلی منظومه لره مشابه شیلر یهوده یره کتاب
 الحانده نحری ایدلاملیدر . بو شرقیلر انفعالات عشقندن ، حسیات طبیعیه دن تولد
 ایلدکلی جهته بزه آنك ایچون پك آهنگداردرلر .

رومانسلر یعنی حکایه منظومه لرینك موضوعی عشقدر ؛ [شمال دگزلی]
 منظومه سنك قمرنده خیال یار مشاهده اولور . [بلزاجر] ، [غره نادیر] ،
 [یونان آلهلری] ، [لیانده] عنوانلی منظومه لری ایله کنجلیکنده یازمش اولدینی
 بعض اهمیتسز (سونه) لری مستثنا اولمق اوزره کتاب الحانده هیچ بر منظومه
 یوقدرکه آنلردن شدید ویا خفیف اوله رق صدای محبت طنین انداز اولماسون .
 اقتاده حسن و آتی اولدینی نازنین برینك صداقتسزلکی ، بر بشقه سیله ازدواجی ،
 کنج شاعرک قلبنده پیدا اولان یگی محبتك اسکینسك خاطراتی ایله مجادلاتی ، بر
 کنجك اضطرابات و مسرات حسیه سی ، قادینك وفاسزلگی ، هوسانك سرعت
 زوالی ، بو تجاریدن تحصیل ایلان استهزای نفسی ، اشته بو یتمز توکنمز شیلر
 کتاب الحانك موضوعنی تشکیل ایلور .

هاینه (آترمه لبریک) ایله (عودت) عنوانلی منظومه لرینی بالخاصه صنعتلی
 اوله رقی ترتیب ایلدیکی جهته بونلرذوق و اضطرابدن باحث ، ایلک بهاردن صوگ بهاره
 متحول ، رمن جوارینی ، هامبورغ صیفیه باغچه سی ، نوردنای دگز ساحلی ،
 هلیغولاند قوملغنی تصویر ایدر لوحهلردن عبارتدرلر . بونلرده محبت غیر مسعوده
 بر نتیجه هائله انگیزه منتهی اولور .

(مابعدی کلچك نسخه ده)

رامی عمر

